

«Қасиет-АБИ» ЖШС-нің
«Балдырған» балабақшасы

ДАСТАРХАНҒА НАН ҚАЛАЙ КЕЛЕДІ?

Орындаған: Алдаберген А.Ж

-
- ◎ Нан болса-ойнап күлеміз,
  - ◎ Нан болса-еркін жүреміз.
  - ◎ Нан-қасиет,
  - ◎ Нан-берекет,
  - ◎ Нан-мереке.

Нан – ең қасиетті дәм. Кішкентай кезімізден ең алғаш ауымызға алатын тағам нан екеніне ешкімнің таласы жоқ. Үйімізге қонақ келсе, ең алғаш таттыратынымыз да нан. Асығып тұрған кісі болса, «Ең болмаса нан ауыз тиіңіз» дейді үлкендер. Дастархан басында да ең алғаш нанды жеуден бастаймыз. Нансыз дастарханның да, ішетін астың да дәмі болмайды.

Нанның пайдасы

- **Нан**-бірқатар маңызды аминқышқылдары бар құнды өсімдік, ақуыздың маңызды көзі.
- **Нан**-В дәрумендерінің маңызды көзі, ол өсімдік талшықтарының күнделікті жеткізушісі ретінде қызмет етеді.
- **Нан**-ағзаға қажетті минералдардың көзі, атап айтқанда калий, кальций, магний, натрий, фосфор, темір.

Бидай және қара бидай

Бидай-бидай алқабында өседі. Бидайдан ақ бидай наны пісіріледі.

Қара бидай- қара бидай алқабында өседі. Қара бидайдан, қара бидай нанын пісіреді.

Нанды кім өсіреді?

Нан өсіруге әртүрлі кәсіптері бар және бір бағыты бар көптеген адамдар қатысады. Агроном, тракторшы, комбайнер, жүргізуші - бұл нан өсірушілер деген жалпы атпен алғанда, нан өсіретін адамдар.

Агроном

Агроном жер жырту үшін жерді тексереді, топырақты тексереді, жер жырту процесін бақылайды, қыста тұқымның күйін бақылайды.

Тракторшы

Көктемде трактормен жер жыртады

Дайындалған жерге бидай тұқымдары
отырғызылады

Комбайнер

Күзде, егін жинау кезінде **комбайн** бидай мен қара бидайдың піскен масақтарын жинайды. **Комбайн**-масақтарды кесіп, одан дәнді ұнтақтайды, бұл дәндер арнайы ұзын жең бойымен комбайнердің сигналы бойынша үздіксіз келе жатқан жүк машиналарына құйылады.

*Ал белгілі аралықта комбайнның сабан жинағышынан уақытта бастырылған
сабанның үлкен сары соққылары түседі*

Жүргізуші

Жүк көліктеріндегі жүргізушілер астықты элеваторға апарады.
Элеватор-астықты сақтайтын орын.

Ұн тартқыш

Тасымалдау таспасы арқылы астық диірменге жіберіледі, онда ол ұнға өңделеді.

Қамыр илегіш және наубайшы

Элеватордан ұн-нан зауыттары мен наубайханаларға жіберіледі. Науыайханада ашытқысы бар үлкен құмыралар бар. Ашытқы құмырасына ұн, тұз, қант, су, ашытқы қосылады, ал **қамыр илегіштер** нан қамырын механикалық "қолмен" илейді. Қамырдан **наубайшылар** нан өнімдерін қалыптастырады және оларды пештерде пісіреді.

Сатушы

Ыстық нан дүкендерге жеткізіледі, онда сатып алушылар жаңа піскен нан мен кондитерлік өнімдерді сатып алады.

Нан өнімдері

- ◎ **Нан**-бұл қарапайым нан, Ол қара бидай немесе бидай ұнынан болуы мүмкін. "Нан" сөзі поляк тілінен шыққан *bochenek*, *bochen*, бұл сөзбе-сөз қышқылданған қамырдан жасалған нанның түрін білдіреді.

Нан өнімдері

- ◎ **Батон** – ақ нанды жақсы көтеретіндер үшін ақ ұннан пісірілетін нан

- ◎ **Тоқаш** – бұл нан өнімі, ол толтырумен және толтырусыз болады. Тоқаштарды үстіне себуге болады – қант, қант ұнтағы, көкнәр, мейіз.

Нан туралы мақал- мәтелдер

«Нан қадірін аштықта білесің»

«Нан болса ән   лады»

«Арпа, бидай ас екен, ал   , күміс тас екен»

«Нан- тіршілік көзі»

«Бар байлықтың басы-нан»

«Даланы дөнге бөлейтін-дихан,
Диханды әнге бөлейтін-нан»